

Kampanja: Da li vam je pozNATO?

Šta je EADRCC?

Evroatlantski centar za koordinaciju odgovora na katastrofe (EADRCC) NATO-ov je mehanizam koji je formiran u svrhu koordiniranja pomoći koju pružaju različite članice i zemlje partneri u područjima pogođenim katastrofama u bilo kojoj od njih.

Centar se nalazi u sjedištu NATO-a, u Briselu, aktivan je tokom cijele godine, operativan 24 sata dnevno, i uključuje sve NATO saveznike i partnerske zemlje. Centar funkcionira kao klirinški sistem za koordinaciju zahtjeva i ponuda pomoći uglavnom u slučaju prirodnih katastrofa i katastrofa uzrokovanih

ljudskim djelovanjem. Osnovan od strane Evroatlantskog partnerskog savjeta (EAPC), EADRCC je nastao 1998. godine kao partnerski alat NATO-ovog planiranja za vanredne situacije i kao jedan od osnovnih elemenata politike EAPC o saradnji u oblasti međunarodnih katastrofa.

Kako funkcionira EADRCC

U slučaju katastrofe za koju je potrebna međunarodna pomoć, na pojedinačnim NATO saveznicima i partnerima je da odluče da li će pružiti pomoć, na osnovu informacija dobijenih od EADRCC-a. Pored prirodnih katastrofa i katastrofa izazvanih ljudskim faktorom, Centar je na raspolaganju i za koordinaciju međunarodne pomoći tokom kriza i situacija kolektivne odbrane po članu 5 Sjevernoatlantskog ugovora.

Kako se u tom članu navodi, stranke su saglasne da će se oružani napad na jednu ili više njih u Evropi ili u Sjevernoj Americi smatrati napadom na sve njih, te su stoga saglasne da će, u slučaju takvog oružanog napada, svaka od njih u ostvarivanju prava pojedinačne ili kolektivne samoodbrane priznatog članom 51. Povelje Ujedinjenih naroda pomoći stranci ili strankama koje su napadnute, poduzimajući odmah, pojedinačno i zajedno s drugim strankama mjere koje se smatraju potrebnima, uključujući upotrebu oružane sile, radi uspostavljanja ili održavanja sigurnosti sjevernoatlantskog područja. Centar je osmišljen kao regionalni mehanizam koordinacije koji podržava i dopunjuje napore UN-a i Evropske unije (EU).

Da li vam je pozNATO?

Svi zadaci EADRCC-a obavljaju se u bliskoj suradnji s Uredom Ujedinjenih naroda za koordinaciju humanitarnih poslova (UN OCHA) koji zadržava primarnu ulogu u koordinaciji međunarodnih operacija pomoći u katastrofama.

prirodnih katastrofa. Tri godine kasnije, taj mandat je proširen na sva područja u kojima je NATO vojno uključen. Zemlje Mediteranskog dijaloga (MD) i Istambulske inicijative za saradnju (ICI) 2009. godine dobile su direktan pristup Centru, a u decembru 2011. godine i drugi partneri širom svijeta.

Pored toga, od marta 2020. godine EADRCC je koordinirao zahtjeve i ponude međunarodne pomoći od strane NATO saveznika i partnerskih zemalja kao odgovor na pandemiju COVID-19. Između ostalog, EADRCC je tokom pandemije pomogao da se olakša prijenos medicinskih potrepština poput maski, rukavica, dezinficijensa i ventilatora u zemlje koje su zatražile pomoć.

Istorijat djelovanja

U svom početnom djelovanju, EADRCC je bio uključen u koordinaciju napora u vezi sa slanjem humanitarne pomoći iz zemalja EAPC-a koje su podržavale izbjeglice tokom rata na Kosovu. Od tada do danas, Centar je odgovorio na mnoge zahtjeve za pomoć, primljene uglavnom od država pogođenih prirodnim katastrofama kao što su šumski požari, poplave, zemljotresi i uragani.

U januaru 2004. Sjevernoatlantski savjet je proširio mandat EADRCC-a tako da uključi odgovaranje na zahtjeve afganistanske vlade za pomoć u slučaju

Bosna i Hercegovina i EADRCC

Nakon katastrofalnih poplava kojim je pogođena polovinom maja 2014. godine, Bosna i Hercegovina zatražila je međunarodnu pomoć putem EADRCC kako bi se lakše suočila sa posljedicama ove prirodne katastrofe koja je tada uništila veliki dio zemlje.

Na zahtjev Ministarstva sigurnosti Bosne i Hercegovine, civilni tim NATO-a upućen je u Bosnu i Hercegovinu u julu 2014. godine, a podršku je pružilo više od 40 zemalja i jedan broj međunarodnih organizacija.

Nakon pružene pomoći i podrške, tim je preporučio održavanje međunarodne obuke i vježbi u Bosni i Hercegovini s ciljem povećanja interoperabilnost u operacijama reagiranja na katastrofe.

Kao rezultat te inicijative, od 25. do 29. 9. 2017. godine, na području Tuzle, provedena je terenska vježba za upravljanje posljedicama „BOSNA I HERCEGOVINA 2017“.

To je bila 17. terenska vježba EADRCC-a za upravljanje posljedicama, a prva kojoj je domaćin bila Bosna i Hercegovina. Vježba je preporučena na osnovu izvještaja ekspertske grupe za brzi odgovor Komiteta za civilno planiranje za

Kampanja: Da li vam je pozNATO?

Šta je EADRCC?

vanredne situacije, iz juna–jula 2014. godine, i radionice iz novembra 2014. godine sa komandno-štabnom vježbom odgovora sa supozicijom poplave iz maja 2014. godine.

Vježbu su zajednički organizovali i proveli EADRCC i Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine uz angažman i Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Da li vam je pozNATO?

Terenska vježba za upravljanje posljedicama „BOSNA I HERCEGOVINA 2017“ održana od 25. do 29. 9. 2017. godine, do tog momenta bila je najveća vježba takve vrste u evroatlantskom području od kada se izvode vježbe u području država Saveza i Partnerskih inicijativa od 2000. godine.

Vježba je otvorena svečanom ceremonijom upriličenom na lokaciji bivše kasarne „Husein kapetan Gradašević“ u Tuzli, a ceremoniji su prisustvovali brojni predstavnici NATO-a, UN-a, Misije OSCE-a u BiH, nevladinih i vladinih organizacija, bh. institucija i drugih međunarodnih agencija.

Scenarij vježbe omogućio je sticanje prakse u međunarodnoj saradnji, te ojačao mogućnost timova iz različitih zemalja da efikasno rade zajedno, što je podrazumijevalo aktivnosti koje uključuju spašavanje iz vode, potrage u urbanim područjima, medicinske timove te spašavanje i zaštitu od hemijskog, biološkog, radioaktivnog i nuklearnog oružja, kao i timove za dekontaminaciju.

Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine putem Koordinacionog centra za hitne slučajeve (ERCC – Emergency Response Coordination Centre), 2. 4. 2020. godine uputilo je zvanični zahtjev za međunarodnu pomoć Evroatlantskom centru za koordinaciju odgovora na katastrofe.

Krajem juna 2020. godine, predstavnici NATO štaba Sarajevo i Oružanih snaga SAD-a predali su zaštitnu opremu i sredstva za dezinfekciju vlastima Bosne i Hercegovine kako bi se ojačali kapaciteti Međunarodnog aerodroma Sarajevo za bezbjedno odvijanje avio-saobraćaja u vrijeme pandemije COVID-19.

U sedmicama i mjesecima koji su uslijedili, Bosna i Hercegovina je posredstvom EADRCC-a primila pomoć od nekoliko NATO članica i partnerskih zemalja, uključujući Austriju, Mađarsku, Nizozemsku, Sloveniju (preko EU Mehanizma za civilnu zaštitu), Tursku i SAD. Pružena pomoć uključivala je maske za lice, zaštitna odijela, setove za testiranje, sredstva za dezinfekciju, šatore, terenske krevete, vreće za spavanje i električne grijalice. Pored toga, BiH učestvovala je i u NATO-ovom Komandnom sistemu za incidente sljedeće generacije (NICS) na koordinaciji odgovora država na kriznu situaciju COVID-19 i pružanju informacija i savjeta javnosti u stvarnom vremenu.

Još jedan primjer donacije koordinirane putem EADRCC-a bio je onaj od 1. 2. 2022. godine, prilikom čega je Bosni i Hercegovini uručeno 30 respiratora iz zaliha NATO Povjereničkog fonda za odgovor na pandemiju kako bi se pomoglo ojačati zdravstvene kapacitete zemlje u borbi protiv koronavirusa.

Pored ove donacije, još ranije, u 2021. godini putem EADRCC Bosni i Hercegovini su, između ostalog, isporučene 3 komore negativnog pritiska, 3 prenosiva rendgen aparata, 550 beskontaktnih infracrvenih toplomjera, 20,000 FFP2 i FFP3 maski, 43,000 zaštitnih odjela i 1000 antigenskih testova.

U okviru Programa reformi Bosne i Hercegovine za 2021. godine, u tabelarnom dijelu dokumenta, navedeno je da je planirano učešće u vježbi 2021. godine i evaluaciji vježbe početkom 2022. godine, te učešće u aktivnostima nove EADRCC vježbe u formatu Saveznika i Partnerskih zemalja. Odgovorni organ za sprovedbu ovoga plana je Ministarstvo sigurnosti Bosne i Hercegovine, u saradnji sa entiteskim institucijama.

LINKOVI:

<http://os.mod.gov.ba/vijesti/default.aspx?id=11219&pageIndex=1&langTag=en-US>

<http://msb.gov.ba/PDF/061220183.pdf>

<https://jfcnaples.nato.int/hqsarajevo/jezici-bosne-i-hercegovine/vijesti-iz-nato-staba-sarajevo/2020/30062020>

<https://avaz.ba/vijesti/bih/559483/upucen-oficijelni-zahtjev-za-medunarodnu-pomoc-eu-i-euroatlantskom-centru-za-koordinaciju-odgovora-na-katastrofe-nato>

<https://jfcnaples.nato.int/hqsarajevo/jezici-bosne-i-hercegovine/vijesti-iz-nato-staba-sarajevo/2022/odgovor-na-korona-virus-nato-donirao-respiratore-bosni-i-hercegovini>

<https://istinomjer.ba/app/uploads/2021/05/program-reformi-bosne-i-hercegovine-2021.pdf>

<https://istinomjer.ba/app/uploads/2021/05/program-reformi-bosne-i-hercegovine-2021.pdf>

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52057.htm

*Objavlivanje ovog teksta omogućeno je podrškom Ministarstva vanjskih poslova Republike Češke.
Tekst odražava stav njegovog autora, a ne nužno i stav Republike Češke.*